

MARCUSJAAR B-2020-2021**ZONDAG: ADVENT-2****DATUM: 6 december 2020****Evangelie: Mc 1,1-8***Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus*

- ¹ Begin van de goede boodschap van Jezus Christus, Zoon van God.
- ² Zoals geschreven staat bij de profeet Jesaja:
Zie, Ik zend mijn bode voor U uit,
om uw weg te banen;
- ³ een stem roept in de woestijn:
Bereid de weg van de Heer,
maak zijn paden recht,
- ⁴ zo trad Johannes op.
Hij doopte in de woestijn en verkondigde een doop van bekering
tot vergeving van zonden.
- ⁵ Heel Judea en alle inwoners van Jeruzalem liepen naar hem uit.
Ze lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan,
en beleden hun zonden.
- ⁶ Johannes ging gekleed in kameelhaar
en had een leren gordel om zijn middel,
en hij leefde van sprinkhanen en wilde honing.
- ⁷ Hij kondigde aan:
'Na mij komt iemand die krachtiger is dan ik;
ik ben te min om mij te bukken en de riem van zijn sandalen los te maken.
- ⁸ Ik heb u gedoopt met water, maar Hij zal u dopen in heilige Geest.'

KBS Willibrord 1995

- 1) De schriftlezingen van deze 2^e zondag van de advent B roepen op om **'aan de weg te timmeren'**.
- 2) Schriftlezingen (meervoud) schrijven we, want het evangelie kan niet begrepen worden *zonder de eerste lezing*, nl. Js 40,1-5.9-11. Dat zal hieronder gaandeweg duidelijk worden.
- 3) Dan eerst even over de perikoop uit Jesaja, nl. 40,1-5.9-11 (zie hier boven ook bij de 1^e lezing):
 - a) We lezen vandaag uit de aanvang van de zogeheten 'tweede Jesaja' (deutero Jesaja): een onbekende profeet die optrad rond het einde van de Babylonische ballingschap rond 538 v.Chr.
 - b) Dat tweede boek Jesaja begint bij hoofdstuk 40 en omvat de hoofdstukken tot en met 55; het wordt ook wel het **'troostboek'** benoemd. Lees trouwens letterlijk 40,1: *'Troost, troost mijn volk'*. Jeruzalem = dat is eigenlijk het volk, genoemd naar het centrum.
 - c) En de profeet die optreedt, heeft *goed nieuws* voor de ballingen. God is het die het initiatief neemt om een einde te maken aan de ballingschap. De profeet heeft de taak dat besluit bekend te maken.

- d) De ballingschap wordt beschouwd als ‘*slavendienst*’ of ‘*straf tijd*’ en de profeet moet het volk aanzeggen dat het uit de hand van de Heer een dubbele straf voor de zonden heeft ontvangen.
Dat kan geïnterpreteerd worden als: de profeet *moet spreken tot het hart* van de ballingen en hen tot het besef brengen dat zij nu begenadigd worden: ze zijn immers van oordeel dat hun schuld zo groot is dat God die nooit voldoende zal gedelgd krijgen; van die mening en gevoelens heeft de profeet hen af te brengen. God komt als bevrijder: dus eigenlijk is dat hier verkondiging van de ‘alweer bevrijdende God’; en hij brengt de ballingen terug: dus meteen ook verkondiging van ‘nieuwe exodus’ of ‘nieuwe uittocht’.
- e) De weg tussen Babylonië en Judea wordt hier (Js 40) immers genoemd: een weg door de woestijn.
En die moet gebaad worden:
* in eerste instantie is dat *niet spiritueel te verstaan*: zie immers naar alle werken die zullen moeten uitgevoerd worden (Js 40,4) – (typisch voor de spiritualiteit: wat moeten wij *doen*?);
* maar bij ‘woestijn’ kan natuurlijk de ‘woestijn en woestijntijd’ van weleer niet vergeten worden, waar Gods machtig optreden openbaar werd in de bevrijding van zijn volk uit de ellende van Egypte en in de leiding van datzelfde volk op de tocht naar het beloofde land.
- g) God komt dus m.a.w. zijn volk bevrijden *met kracht én met zachtheid*.
°Met kracht: ‘*Zie God, de Heer! Hij komt met kracht, zijn arm zal heersen. ...*’ (v. 10);
°maar ook met zachtheid: ‘*Als een herder weidt hij zijn kudde: zijn arm brengt de lammeren bijeen, hij koestert ze, en zorgzaam leidt hij de oaien*’ (v. 11).
- 4) Met **deze gegevens** nu **naar de evangeliëperikoop van deze zondag** (2^e advent B): Mc 1,1-8:
- a) Deze verzen vormen de *proloog* op het evangelie volgens Marcus over Jezus Christus.
“*Marcus heeft geen andere bedoeling met deze verzen waarmee hij zijn evangelie over Jezus Christus begint. Want hoewel de naam van Jezus in deze beginperikoop niet voorkomt (afgezien van de titel) is het duidelijk de bedoeling van de evangelist om in enkele verzen de krachtlijnen uit te stippelen van wat hij beoogt met zijn ‘evangelie’ van Jezus Christus*” (*F. Van Segbroeck, p. 15).
- b) In deze proloog valt het op hoe de figuur en het optreden van Johannes de Doper helemaal in functie staan van de niet genoemde Jezus.
- c) **En Marcus beschrijft de figuur en het optreden van Johannes met beeldspraak uit Jesaja, in het bijzonder uit Jesaja 40. Dat gebeurt in verzen 2-3.**
- d) Als we dit citaat goed bekijken, zo laten exegeten ons opmerken (o.a. *P. Kevers, p. 10), **past Marcus Jesaja 40 wel een beetje aan**:
* in Js 40: is het *de weg van de Heer in de woestijn*;
* bij Mc 1,2-3: is het *de weg van de Heer (zonder: in de woestijn)*, maar is het een **stem in de woestijn** die roept – en daarmee wordt **de activiteit van Johannes** aangeduid: oproepen tot bekering en **dat** door een doopsel tot vergeving van de zonden toe te dienen.
- e) En over ‘*het banen van een weg*’:
1) “De weg die we volgens Jesaja moeten banen ,

*is **een weg voor God**: Hij komt naar zijn volk toe.

*Maar het is ook **een weg voor het volk**: God brengt zijn volk weer naar huis, dwars door de woestijn.

Het is **een weg voor tweerichtingsverkeer**.

2) En dat geldt ook

voor de weg die we °volgens Marcus en °volgens Johannes de Doper moeten bereiden: **de weg van Jezus**" (*P. Kevers, p. 10)

"Bereid de weg van de Heer":

*men verstaat dat meestal *in morele zin*, als een oproep tot bekering, en dat was het ook wel in de mond van Johannes.

*Marcus echter wijst met die uitdrukking reeds **heel het openbare leven van Jezus** aan dat beschreven zal worden als **een weg**

a) vanuit Galilea °naar Jeruzalem

b) en (na de verrijzenis) vanuit Jeruzalem weer terug °naar Galilea (16,7: "*Hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zoals hij jullie heeft gezegd*").

M.a.w. het bereiden van de weg des Heren is

°geen algemene oproep tot bekering,

°maar is reeds zeer concreet een oproep om **de weg van Jezus te betreden die in de rest van het evangelie zal beschreven worden**" (*F. Van Segbroeck, p. 16).

f) Nog enige info **over de betekenis van 'evangelie'** (vers 1).

1) "*In de oudheid was dat een **technische term** die gebruikt werd voor koningen en keizers. De geboorte van een kroonprins of een overwinning in de oorlog was 'goed nieuws', dat door een heraut werd aangekondigd.*

De profeet gebruikt dit woord in een nieuwe, religieuze betekenis. De vreugdebode, de 'evangelist' waarover hij het heeft is geen keizerlijke heraut die een politieke of militaire overwinning aankondigt. Het is **Jeruzalem zelf** dat aan de omliggende steden mag laten weten: 'Uw God is op komst!'" (*P. Kevers, p. 9).

2) "*De **woorden en uitdrukking** waarin de heilsboodschap **wordt ingekleed**, zijn ontleend aan het vocabularium waarmee de blijde intocht van een nieuwe vorst, of de terugkeer van een zegevierende koning of de aankomst van een of andere belangrijke held worden beschreven. Een van die termen is het woord "**evangelie**": het goede nieuws van de overwinning op de vijand, van de aanstaande blijde intocht van de koning, enz. En de man die dat goede nieuws brengt, is de vreugdebode of de 'evangelist'" (*F. Van Segbroeck, p. 16).*

5) Johannes, **de teruggekeerde Elia**:

"Naast zijn functie van 'evangelist' krijgt Johannes **bij Marcus** ook de rol toebedeeld van de teruggekeerde Elia. De beschrijving van Johannes de Doper in v. 6 herneemt letterlijk de beschrijving van Elia in 2 Koningen (1,8). Deze profeet, die volgens het Oude Testament levend ten hemel was opgenomen, zou op het einde van de tijd terug op aarde komen om de komst van God aan te kondigen.

Met behulp van **twee** tekstfragmenten,

°een uit het boek Exodus over de engel van Jahwe die tijdens de woestijntocht vóór de Israëlieten uitging,

°een uit de profeet Maleachi over de terugkeer van Elia,

*beschrijft Marcus Johannes als de Elia van de eindtijd. Weer is het opvallend hoe het citaat wordt toegespitst op het banen van een weg.” (*F. Van Segbroeck, p. 16-17).*

6) Een begin zonder einde:

*“Het evangelie waarvan Marcus hier het begin schrijft, is de levende verkondiging van Gods liefde voor de mensen zoals die door Jezus beleefd werd en onder woorden gebracht; de verkondiging die Marcus in zijn kerk elke dag opnieuw aanhoorde en die sindsdien de eeuwen door onafgebroken heeft geklonken; de telkens opnieuw herhaalde oproep tot elke mensengeneratie om de weg van Jezus te banen, te bereiden, te volgen. Of het nu Johannes de Doper is die de oproep lanceert, of Jezus zelf (v. 14-15) of Paulus of Marcus of om het even wie uit de lange rij van anonieme ‘evangelisten’, belangrijk is dat de toehoorder in de wisselende stemmen de éne oproep verstaat van **de Heer ‘die was en die is en die komt’ om de weg van Jezus te volgen**, een weg °van bekering (v. 4), °van zelfverloochening (8,34), °van lijden en uiteindelijke verheerlijking. Een weg*

+die begint in het Galilea van elke dag

+en die leidt naar Jeruzalem van de voleinding

om vandaar weer terug te keren naar Galilea.

*Een **eindeloos verhaal** waaraan **ieder van ons** zijn hoofdstuk mag toevoegen” (*F. Van Segbroeck, p. 17).*

7) Timmeren aan de weg (zie 1):

De weg die we °volgens Marcus en °volgens Johannes de doper mogen bereiden is **de weg van Jezus**.

“De evangelist heeft het middengedeelte van zijn evangelie uitgebouwd als een reisverhaal, de weg van Jezus van Galilea naar Jeruzalem, de weg naar het kruis, het beeld van Jezus’ levensweg (Mc 8 – 10).

Maar Marcus spreekt ook over de weg van de leerlingen, van ons dus, Want volgens Marcus kunnen we Jezus pas echt leren kennen, als wij hem volgen op zijn weg.”...

“Timmeren aan de weg, is de boodschap van de tweede adventszondag.

Een weg

°voor God,

°een weg voor Jezus – maar in Bijbelse taal - betekent dat evenzeer:

*°**een weg voor mensen, een weg naar waarachtige humaniteit.***

Of met de woorden van de psalm (tussenzang):

een weg waarop liefde en trouw, gerechtigheid en vrede elkaar ontmoeten” (*P. Kevers, pag. 10-11).

Bibliografie

1. Frans VAN SEGBROECK, *Mc 1,1-8. De prediking van Johannes de Doper*, in: *Dichtbij is uw woord. Exegetische commentaar bij het Marcus-evangelie, jaarcyclus B en Handelingen*, Uitgave: Werkgroep Sacerdos, Mechelen, Vlaamse Bijbelstichting, Leuven, s.d. 238 p., voor deze zondag p. 15-17.
2. Paul KEVERS, *Tweede zondag van de advent*, in: *De Bijbel lezen in woord en daad, B-Jaar*, Halewijn, Antwerpen, 2008, p. 9-11.
3. *Wegwijzer. Toelichting bij de Schriftlezingen voor de zondagen, B-Jaar*, teksten samengesteld door de pastorale werkgroep Oost-Gelderland, teksten van Drs. W.H.J.M. Berflo (staflid voor Bijbelse vorming), Emmaüs, Brugge, KBS, Boxtel, voor de tweede zondag van de advent B, zie pag 12-13.